

A csoda

Jöttem haza, uram, esett az eső csendesen, pöfeteg, szürke, reménytelen felhők uralták az eget, a szomszédos lovardában fel-felnyerített a fiatal ló, arrébb kutyák vakkantottak néha, komótosan áztatta az eső a világot, a sportpályákon diákok futottak mégis, egyikükön-másikukon kapucni, a házukban dolgozó mester kiállt az utcai frontra csípőre tett kézzel, várta a kuncsaftokat, hogy gördüljenek oda hozzá az autók, hogy kibelezze, toldozza-foldozza őket, a műhelye majdnem teljesen sötét, pár lépcsőn kell bemenni hozzá, csak egy picit, apró ablak hoz be némi világot ide, nem bírom a fényt, mesélte többször, van, hogy napszemüvegben látom, köpenye állandóan zsíros, olajos, tudja, uram, az a seszínű fajta, két kocsi között vastag könyveket olvas, majd fogja a szerszámait és belezni kezd, trancsírozni, akár egy leszúrt disznónak, úgy megy nekik, és a gazdák csak nézik aggódva, a nagykapu hangosan csapódik megint, akár egy ágyúgolyó, mondtam is múltkor a képviselőnek, de ő csak nevetett, a fiatal ember, mit tud maga a háborúról, eredetiskedett, majd tovább röhögött, még a kapcsolatunk elején javasolta megengedően, nyugodtan tegezhetem őt, tökön kellett volna akkor rúgni, az ilyen csak ebből ért, uram, de hát nem tettem persze, és akkor a kérdésre azt felelhettem volna, hát egy-két dolgot, igen, de minek, a dörrenés igazi hangját úgyse értené, az a típus, aki azt hiszi, mindig minden olyan volt, mint most, nyomkodja a telefonját szegény, mintha valaki hívná, keresné, egy közeli pinchelyiségben praktizál, az ablakot rozsdás rácsok védik, akár a Vasjancsi a régi mesekönyvben, mikor néz ki a sötétből a világosság felé, pontosan az arcomba, igen, és nem tágít, nem, és én sem, uram, farkasszemet nézünk egymással, már-már örökkön-örökké, de a könyv lassan foszladozni kezd, és én is hirtelen kinövöm akkori önmagam, múltkor felkerestem, le kellett mennem hozzá, botorkáltam az olajos lépcsőkön, ezüst fény fogadott, az a teljesen művi, igen, mintha minden sztaniolpapírral lenne beborítva, a szék, az asztal, a falak, dohszag terjengett, hiába ült ott egy agyonparfümözött dáma, a titkárnő, gondolom, az asztalnál, papírok és akták előtt, az állottság bűze nem szűnt meg, uram, fontoskodva nézett, mint akinek annyi dolga van, hogy csak rövid időre birtokolhat engem, és akkor veszem észre, a haja is ezüstös és a bőre is, majd' mindene, igen, akár valami baba, amit már rég kidobtak, de nem nyugodott bele, a ráncai foszforeszkáltak a töredezett, vastag púder alatt, feldúcolt melle enyhén zihált, a székre mutatott, és feltűnően a hátam mögé nézett, a képviselőt keresem, mondtam, bejelentkezett, kérdezte és gúnyosan elmosolyodott, azonban ez a mosoly grimaszba ment át, igen, csúszott, és már-már rémisztővé vált ebben a kísérteties fényű bűdös helyiség-

ben, a falon itt-ott plakát, poszter, a sarokban egy rozoga hokedlin ósdi, lengyel kávéfőző, akaratlanul a gázpalackot is keresni kezdtem, ismerem, egykor ismertem az egész repertoárt, a piacokat jártam akkoriban, a lengyel cucok voltak a menők, szép, szőke, érett nők árulták őket, és ha hidegre fordult az idő, gyönyörű ezüstrókat akasztottak a nyakukba, hányszor, de hányszor estem kísértésbe, hogy megsimogassam azokat, hogy tapasztaljam, halljam a szőrszálak, a selymes bunda sercegését, de hát nem mertem, uram, nem merem lépni, amit most már nagyon bánok, sajnálok, igen.

Anyámnak is volt egy ilyen prémje, de az övé inkább vörösbe hajlott, az állat preparált feje lógott lefelé, ha magára terítette, attól félttem, még előnti a vér, a fejébe megy, és az emígy csillogó üvegszemek örökre elhomályosulnak. Néha, ha váratlanul megpillantottam a szekrényben, megborzongtam, sunyinak tűnt, igazi ravaszdinak, de a szőre selymesen puha volt. Nagyobb korban, rövid időre egy lakásba kerültem egy lengyel csoporttal, seftelőkkel, nők, férfiak vegyesen, a fürdőn osztoznunk kellett, néha kisebb sorok alakultak ki a helyiség előtt, ahol beszélgetni próbáltunk, egyik alkalommal, amikor váratlanul kinyílt az ajtó, a csillogó, fehér kádban egy gyönyörű szőke nő állt, kezében róka, csöpögött a bundájáról a víz, és én azt is látni véltem akkor, hogy a másik bundához, a lábak közöttihez finoman furakodik, araszol. Éveig megmaradt bennem ez a kép, és mint látja, még mindig felbukkanhat, igen. Feltör, áttör mindent, és újból úgy állok, dermedten, szinte megbabonázva, mint akkor ott, abban az IBUSZ-lakásban, az ajtó előtt.

A konyhában állandóan kávét, teát főztek a lengyelek, de már az az ajtó sohase nyílt ki úgy, uram, tehát a képviselő pincéjében, a sztaniolfényben a töredező arcú dámától sárga csekkeket kértem, kelletlenül húzta ki az asztali fiókot, de előtte még ciklámenszínű retiküljét hirtelen kipattintotta, vérvörös, hosszú karmaival belekotort, higgye el, uram, megijedtem akkor, félni kezdtem nagyon, hogy olyasvalamit húz ki onnan, amit nem akarok látni, nem, de csak morgott egy kicsit a bajsza alatt és már nyújtotta is a kért papírokat.

Nem messze innen, egy másik dohszagú pincében, olvastam, hallottam, valaki felakasztotta magát, napokig lógott a tompa csöndben, és mivel az ablak be volt törve, a viharos szél befújhatott, himbálózta szegényt, de a kötél vastag volt, strapabíró, mesélték, írták, még csak nem is foszladozott.

Egyik rokonom fiákeres volt egy alföldi kisvárosban, állandóan az állomás előtt posztolt, akkor még a taxi ritkaságszámba ment, hatalmas, gyönyörű lovai voltak, néha megrázták magukat, akárha áram érintette volna meg őket ilyenkor, ment volna beléjük, elkábulva néztem ezt, ha ott voltam én is, szinte beleszédülve a remegésbe, és már én is rázkódni kezdtem, annyira, hogy alig lehetett lecsillapítani engem, ez a rokon, a fiákeres, keményen ivott, az asszony nem szerette, fiai utálták, egyik este, mikor a lovait biztonságos helyre vezette, bement a spejzbe, kiitta az összes befőtt levét, és föl húzta magát a kolbásztartóra, nem tudom, lengett-e még egy kicsit, vagy rögtön levágták, végső soron ez már nem is érdekes.

Néha arra gondolok, uram, mást is észre kéne vennem, maréknyi aranyat a mocsárban, de ehhez kiváltság és adottság kell, valami ihletett pillanat, sajátos tehetség, megmagyarázhatatlan talentum, amivel megpatkol az élet, úgy, ahogy azt a lakatos nagyapám egyik szerb inasa tette, szabadidejében patkolta a különböző nagyságú tojásokat, uram, óriás türelemmel, hozzáértéssel szegezte a vékony héjhoz a pici, cizellált fémet, ami fénylett, csillogott, még a vitrinben is izgett-mozgott rajta a már-már vakító világosság, később ez az inas, már kitanult mesterként egészen délre költözött, de még évekig küldözgette nagyapámnak cirill betűkkel írt képeslapjait, miközben az öreg a Városháza díszvasait kalapálta, illegette, billegette, mintha ő is nyomot akarna adni az időnek, a városnak, jelet, hogy voltam, itt voltam, igen. Apró szobákban, helyiségekben laktak a segítők a családi házban, már kora reggel verték a vasat, délben az ügyeletes jó nagy kancsóval lement a pincébe, ahol a boroshordók álltak, mindenki kapott egy bögrével, hogy utána újból majd' estig menjen a munka. Mesélték, amikor haldoklott a nagyapám, az épp ügyeletes fiát küldte le, ivott a rózsaszín borból, és jobblétre szenderült, talán így kellene ezt csinálni, uram, mennyi tartás, következetesség, józanság van ebben, sokszor elgondolkoztatott ez engem, és ha abban a városban járok, mindig elmegyek a Városházához, és nézegetem, tapogatom, fogdosom az általa elültetett, hervadhatatlan vasvirágokat. És az az inas, lakatossegéd, a Bogumil, aki elismert mesterré nőtte ki magát ott délen, eljött a temetésre, mert megüzenték neki a hírt, ott állt egyedül fekete, furcsa ruhájában, mesélték, igen, az őszi temetőben, hosszú, hosszú ideig, és akkor, mikor már hazaindult a gyászmenet, nagyanyám zsebébe egy kis csomagfélélet csúsztatott, aki bánatában vagy zavarában németül köszönte meg neki, és otthon felemás érzések közepette bontotta fel a fekete szalaggal átkötött dobozát, és finom textíliába ágyazva két megpatkolt tojást talált ott, de azok a patkók valójában piciny kereszttek voltak, de erről már nem beszélhetett a Bogumillal, mert ő a szomorú esemény után gyorsan távozott, és mint sok-sok év után elmondták, talán épp az akkori ügyeletes fia, aki szaporán, sietve hozta fel a pincéből a rózsaszín homoki bort, hogy látni vélték őt a temetés után a Városháza tövében, sápadt, beesett arccal.

És elmaradtak a cirill betűs képeslapok, megszűnt a műhely, és mikor egy rövid időre beköltöztem a lakatlan házba, akárha szellemek mászkáltak volna a félig üres, már-már romos helyiségekben.

Ajtók, ablakok csapódtak ki, csukódtak be teljesen váratlanul, a pincéből néha különös hangok törtek fel, többször megpróbáltam lemenni, kezemben gyertyával, de mégse vitt rá a lélek, az erő, a hit, hogy lássam, ott minden rendben van, úgy van, ahogy kell. De ki tudja, uram, hogy kell lennie a kellenek, ki mondja meg, mert ott, az IBUSZ-szobában, a lengyelekkel megosztott lakásban, azt hittem, már úgy-ahogy ismerem a világ dolgait, azonban az ezüstrókákat mást üzentek nekem, új ablakokat nyitottak a világra, a szagok, az illatok, a hangok, sóhajok, az örömeim és a bánatnak szörfüzérei, a csalódás

és a révbejutás pillanatai új izgalmat, de zavart is keltettek bennem, nem csoda, uram, hisz alig voltam még tizenhét. Mert vékonyak voltak a falak a lakásban, és a körülöttem élők életét, szokásait tisztán kihallottam, és hozzájuk a fantáziám adta a képeket. És reggel, amikor a piacokra indultak, belopóztam a szobáikba, és a nyomokat kerestem, azokat, amelyek lázba hoztak engem, de ugyanakkor meghatározhatatlan, definiálhatatlan érzéseket keltettek bennem.

És most itt állok a ház előtt, a lakásom előtt, a komor, minden rosszal megspékelt őszben, legalább olyan nehéz, olajos súlyokkal a lelkemben, mik a már említett mester sötét műhelyében sorakoznak, vasak, rugók, hatalmas franciakulcsok és a mindent átütő fúrók, eszközök, és hirtelen megvilágosodik előttem, a kedvenc őszi hónapomban vagyok, és látom az aranysárgába öltözött fát, és a bíborszínűt odébb, és egy pillanatra átérzem, megtapasztalom a könnyedség, a lebegés, az öröm misztériumát. A talentum áldását, igen.